

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Satirer, 1720-42

Citation: Falster, Christian: "Satirer, 1720-42", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 61. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster05-shoot-idm140600520210304/facsimile.pdf> (tilgået 22. juli 2024)

Anvendt udgave: Satirer, 1720-42

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

KOMMENTAR

Almindelige bemærkninger

Forkortelser

Titlerne på Falsters satirer forkortes således:

- Ond. Opt.* = Disse Tiders onde Optugtelse
- Leve-Regler* = Daarers alamodiske Leve-Regler
- Udenl. Rejse* = Dend daarlige udenlandske Rejse og modige Ilemkomst
- Utd. Rang-Syge* = Dend U-tidige Rang-Syge
- Uforsv. Recom* = Dend uforsvarlige Recommendation
- Doll-Huus* = Verden som et Doll-Huus
- Falske Venner* = Amicus certus ...
- Lat. Skr. Stue* = Den latinske Skriverstue
- Juv.* = D. Junii Juvenalis Fiortende Satyra

Titler på benyttede kilder forkortes således:

- Amoenitates* = Falster: »Amoenitates Philologicæ sive Discursus Varii, I-III«, Amstelodami 1729, 1731, 1732. Under titlen »Lærdoms Lystgaard« oversat til dansk af Jørgen Olrik, 1919-20 (udg. af DSL). Da værket tilhører Falsters latinske forfatterskab, henvises der til det med den latinske titel, medens citater deraf gengives i Olriks oversættelse, ligesom henvisninger til bind og side gælder »Lærdoms Lystgaard«.
- Commentariolus* = Hans Hansen: »De Vita et Rebus Christiani Falsteri Commentariolus«, I-III, Flensborg 1769-70.
- Falsteriana* = Chr. Bruun: »Falsteriana, indeholdende Nye Bidrag til Christian Falsters Historie og Udvalg af hans danske Brevvexling«, 1869.
- Edv. Holm* = Edvard Holm: »Danmark-Norges indre

62 *Almindelige bemærkninger*

Historie under Enevælden fra 1660 til 1720», I og II, 1885 og 86.

Ill. da. Lit. Hist. = Illustreret dansk Litteraturhistorie I (ved Carl S. Petersen) og II (ved Vilh. Andersen) 1929 og 1934.

Kornerup = Bjørn Kornerup: »Ribe Katedralskoles Historie«, II, 1952.

O. Nielsen = O. Nielsen: »Kjøbenhavn paa Holbergs Tid«, 1884.

N. M. Petersen = N. M. Petersen: »Bidrag til den danske Literaturs Historie«, IV, 1858.

Werlauff = E. C. Werlauff: »Historiske Antegnelser til Holbergs atten første Lystspil«, 1858.

Erdelig skal det nævnes, at med hensyn til ordforklaringerne har *Ordbog over det danske Sprog* (ODS) været et uvurderligt hjælpemiddel – kilde til forklaringen af så at sige hvert eneste af de danske ord, der har behøvet en forklaring.

Et redskab og en autoritet som ODS måtte Chr. Thaarup savne, da han i 1840 besørgede den første samlede udgave af Falsters satirer. I denne forbindelse bør det bemærkes, at ODS altid citerer satirerne efter Thaarups udgave, d.v.s. med dens normaliserede retskrivning samt visse ændringer af teksten i forhold til de førstetryk, som nærv. udgave gengiver.

Sprog og stil

Idet Falsters satirer imødekom en bevidsthed i tiden om det danske sprogs betrængte stilling (se strofe 4 i den første!), har den publikumssucces, de fik, ikke mindst beroet på deres naturlige, rene og klare dansk. Herom henvises til Vilh. Andersens rammende karakteristik, *Ill. da. Lit. Hist.*, II, s. 164-65.

Strofeformen er overalt den ældre danske satiredigtningens